

Dosarul nr. 2rac-133/22

2-21066717-01-2rac-17062022

Prima instanță: Judecătoria Bălți, sediul Central (jud. S. Ghercavii)

Instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (jud. S. Procopciuc, E. Grumeza, N. Chircu)

ÎNCHEIERE

27 iulie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Maria Ghervas
Victor Burduh
Mariana Pitic

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursurilor declarate de Societatea pe Acțiuni „Floarea Soarelui” și Societatea cu Răspundere Limitată „Universal Farm”,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Universal Farm” împotriva Societății pe Acțiuni „Floarea Soarelui” cu privire la încasarea prejudiciului în rezultatul neexecutării contractului și compensarea cheltuielilor de judecată, și cererea reconvențională înaintată de Societatea pe Acțiuni „Floarea Soarelui” împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Universal Farm” cu privire la încasarea penalității și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 25 ianuarie 2022 a Curții de Apel Bălți, prin care a fost admis apelul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Universal Farm”, reprezentată de avocatul Andrei Botnari și a fost casată parțial hotărârea din 03 august 2021 a Judecătoriei Bălți, sediul Central,

constată:

La 05 mai 2021, Societatea cu Răspundere Limitată „Universal Farm” a depus cerere de chemare în judecată împotriva Societății pe Acțiuni „Floarea Soarelui” cu privire la încasarea prejudiciului în rezultatul neexecutării contractului și compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că, la 23 septembrie 2020 între SRL „Universal Farm” și SA „Floarea Soarelui” a fost încheiat contractul de vânzare-cumpărare nr. 112.

A menționat că, potrivit pct. 1.2. din contract, SRL „Universal Farm” s-a obligat să comercializeze 500 tone de floarea soarelui din recolta anului 2020, iar SA „Floarea Soarelui” s-a obligat să procure cantitatea respectivă și să achite pentru

aceasta prețul stabilit de 8 300 lei, inclusiv TVA pentru o tonă.

Conform pct. 1.5 din contract, termenul de ridicare a mărfii a fost stabilit până la 30 septembrie 2020, iar transportul urma a fi asigurat de către SA „Floarea Soarelui”.

Reclamanta a precizat că, prin notificarea scrisă nr. 1 din 25 septembrie 2020, expediată cu aviz în adresa SA „Floarea Soarelui”, SRL „Universal Farm” a solicitat întreprinderea măsurilor necesare în vederea preluării mărfii de la depozitul convenit, în termenul prevăzut prin contract și achitarea prețului de 8 300 lei/tonă, inclusiv TVA.

A comunicat că, prin avizul recomandat se confirmă faptul că SA „Floarea Soarelui” a recepționat notificarea menționată, însă nu a răspuns în mod corespunzător. În așa fel SA „Floarea Soarelui” nu și-a executat în termen obligația contractuală și nu a preluat marfa de la depozit.

Reclamanta a susținut că, în asemenea circumstanțe a fost nevoită să comercializeze producția de floarea soarelui către un alt cumpărător, la un preț mai redus de 7 900 lei/tonă, fapt confirmat prin factură fiscală nr. LB1171441 din 30 septembrie 2020.

A afirmat reclamantul că, în rezultatul inacțiunii SA „Floarea Soarelui”, SRL „Universal Farm” i-a fost cauzat un prejudiciu în mărime de 200 000 lei, conform următorului calcul: $(500 \text{ t} \times 8\,300 \text{ lei}) - (500 \text{ t} \times 7\,900 \text{ lei}) = 200\,000 \text{ lei}$.

Reclamanta a specificat că, în vederea soluționării litigiului pe cale amiabilă a expediat în adresa SA „Floarea Soarelui” reclamația nr. 1 din 05 februarie 2021, fiind recepționată la 11 februarie 2021, fapt confirmat prin avizul recomandat nr. DS2038034198AR, dar ignorată.

A mai precizat că, ținând cont de comportamentul de rea-credință a SA „Floarea Soarelui”, care a ignorat toate adresările scrise, consideră că concomitent cu pronunțarea hotărârii privind admiterea acțiunii și adjudecarea sumelor indicate urmează să fie dispusă și aplicarea măsurilor de asigurare.

A solicitat reclamanta repararea prejudiciului cauzat în rezultatul neexecutării contractului nr. 112 din 23 septembrie 2020, în mărime de 200 000 lei, compensarea cheltuielilor de judecată și asigurarea acțiunii prin emiterea unei încheieri de aplicare a sechestrului asupra bunurilor ce aparțin SA „Floarea Soarelui”, în mărimea valorii acțiunii.

Prin încheierea din 07 mai 2021 a Judecătorei Bălți, sediul Central s-a respins cerința SRL „Universal Farm” cu privire la aplicarea măsurii de asigurare a acțiunii.

La 09 iunie 2021, SA „Floarea Soarelui” a înaintat acțiune reconvențională, solicitând încasarea din contul SRL „Universal Farm” în beneficiul SA „Floarea Soarelui” a sumei de 1 045 800 lei cu titlu de penalitate pentru încălcarea obligațiilor contractuale și compensarea cheltuielilor de judecată în sumă de 31 374 lei. La fel, a solicitat aplicarea măsurilor de asigurare în limita valorii acțiunii admise în favoarea SA „Floarea Soarelui”, prin aplicarea sechestrului pe bunurile imobile și mobile ale SRL „Universal Farm”, inclusiv pe mijloacele bănești din conturile bancare.

În motivarea acțiunii reconvenționale SA „Floarea Soarelui” a indicat că, în temeiul contractului de vânzare-cumpărare nr. 112 din 23 septembrie 2020, încheiat între SRL „Universal Farm”, în calitate de vânzător și SA „Floarea Soarelui”, în calitate de cumpărător, SRL „Universal Farm” s-a obligat să vândă către SA „Floarea

Soarelui” semințe de floarea soarelui în cantitatea de 500 tone, la preț de 8 300 lei/tonă, inclusiv TVA, iar în total în sumă de 4 150 000 lei.

A menționat că, conform pct. 1.5 din contract, termenul de livrare a producției agricole a fost stabilit din momentul semnării contractului, dar nu mai târziu de 30 septembrie 2020.

SA „Floarea Soarelui” a precizat că, potrivit pct. 4.2 din contract părțile au prevăzut că SRL „Universal Farm” poartă răspundere pecuniară în mărime de 0,1 % din valoarea producției agricole nelivrate în termen, pentru fiecare zi de întârziere.

A comunicat că, conform pct. 2.1 din contract, valoarea producției agricole care urma să fie livrată de SRL „Universal Farm” constituia suma de 150 000 lei.

SA „Floarea Soarelui” a specificat că, livrarea de către SRL „Universal Farm” a producției agricole nu a avut loc, deși în contract era prevăzut termenul executării livrării respective.

A susținut că, prin notificarea nr. 347 din 19 mai 2021, recepționată de SRL „Universal Farm” la 21 mai 2021, SA „Floarea Soarelui”, în conformitate cu art. 921 din Codul civil a declarat rezoluțiunea contractului.

SA „Floarea Soarelui” a mai invocat că, potrivit prevederilor art. 925 alin. (3) din Codul civil, rezoluțiunea contractului nu decade creditorul din dreptul de a solicita penalități și despăgubiri de la debitor, pentru neexecutarea contractului, atât la data rezoluțiunii, cât și ulterior.

Astfel, penalitatea potrivit pct. 4.2 din contract, constituie 0,1 % din valoarea producției agricole nelivrate, pentru fiecare zi de întârziere, conform calculului: 4 150 000 lei x 0,1% x 252 zile (perioada 01 octombrie 2020-09 iunie 2021)=1 045 800 lei.

SA „Floarea Soarelui” a subliniat că, SRL „Universal Farm” în loc să-și execute obligația de livrarea a producției agricole conform contractului, în termenul stabilit, a vândut la 30 septembrie 2020, producția agricolă către SRL „Rusagro-Prim”, fapt confirmat prin factura fiscală nr. LB1171441 din 30 septembrie 2020.

A mai concretizat că, recepționând notificarea de la SRL „Universal Farm” din 30 septembrie 2020, managerul SA „Floarea Soarelui” imediat a contactat vânzătorul, însă i s-a comunicat că producția agricolă a fost deja vândută la terți.

Prin hotărârea din 03 august 2021 a Judecătorei Bălți, sediul Central, acțiunea înaintată de SRL „Universal Farm” s-a respins. S-a admis acțiunea reconvențională înaintată de SA „Floarea Soarelui”, s-au încasat de la SRL „Universal Farm” în beneficiul SA „Floarea Soarelui” penalitatea în sumă de 1 045 800 lei și cheltuielile de judecată în sumă de 31 374 lei. S-a aplicat măsura de asigurare în limita valorii acțiunii în sumă de 1 045 800 lei, prin aplicarea sechestrului pe bunurile imobile și mobile, inclusiv pe mijloacele bănești aflate în conturile bancare ale SRL „Universal Farm”.

Instanța de fond a stabilit că, termenul de livrare a producției agricole de SRL „Universal Farm” către SA „Floarea Soarelui” a expirat la 30 septembrie 2020, însă SRL „Universal Farm” în ultima zi a termenului stabilit a vândut producția unui alt cumpărător, astfel încălcând condițiile indicate la pct. 1.5 din contractul de vânzare-cumpărare.

S-a menționat că, specific raporturilor de vânzare-cumpărare este caracterul bilateral, interdependent și corelativ al relațiilor, drepturilor și obligațiilor dintre

părțile contractante. Totodată contractul de vânzare-cumpărare este un raport obligațional, interdependent și corelativ, adică drepturile și obligațiile părților sunt legate între ele printr-un raport de interdependență.

Referitor la cerințele din acțiunea reconvențională, instanța de fond a conchis că potrivit facturii fiscale nr. LB1171441 din 30 septembrie 2020, SRL „Universal Farm” a comercializat producția de floarea-soarelui către SRL „Rusagro-Prim”, adică înainte de expirarea termenului indicat expres în contract pentru livrarea producției agricole către SA „Floarea Soarelui”.

Având în vedere că legislația în vigoare permite impunerea unei penalități în cadrul încheierii contractului, părțile la pct. 4.2. al contractului de vânzare-cumpărare nr. 112 din 23 septembrie 2020 au stabilit că pentru încălcarea termenului de livrare a produselor de către vânzător, acesta va plăti cumpărătorului o penalitate în mărime de 0,1% din valoarea producției livrate pentru fiecare zi de întârziere în livrare, iar pentru nelivrarea de produse în cantitatea prevăzută în prezentul contract, vânzătorul, în plus față de restituirea sumei plătite pentru produsele nelivrate, va plăti cumpărătorului o amendă în mărime de 20% din costul total al produselor nelivrate.

Dat fiind faptul că SRL „Universal Farm” nu și-a onorat obligația de a livra produsele agricole în termenul stabilit, adică până la 30 septembrie 2020 conform pct. 1.5 al contractului, instanța de fond a conchis că SA „Floarea Soarelui” este în drept să solicite încasarea penalității în mărime de 1 045 800 lei, conform pct. 4.2 din contract, potrivit următorului calcul: $4\ 150\ 000\text{ lei} \times 0,1\% \times 252\text{ zile}$ (pentru perioada 01 octombrie 2020-09 iunie 2021).

Totodată, instanța de fond, întru asigurarea executării hotărârii judecătorești, a admis cerința SA „Floarea Soarelui” cu privire la aplicarea sechestrului pe bunurile imobile și mobile, inclusiv pe mijloacele bănești aflate în conturile bancare ale SRL „Universal Farm”. Or, măsurile de asigurare sunt acțiuni cu caracter temporar menite să asigure executarea actului judecătoresc adoptat, precum și să contribuie la păstrarea situației existente între părțile în litigiu până la executarea soluției. Astfel, scopul aplicării măsurilor de asigurare este unul provizoriu, de menținere a situației existente și de asigurare a unui echilibru între interesele părților.

La 02 septembrie 2021, prin intermediul oficiului poștal, SRL „Universal Farm”, reprezentată de avocatul Andrei Botnari a declarat apel împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri, prin care acțiunea să fie admisă integral, iar acțiunea reconvențională să fie respinsă.

Prin decizia din 25 ianuarie 2022 a Curții de Apel Bălți, s-a admis apelul declarat de SRL „Universal Farm”, reprezentată de avocatul Andrei Botnari, s-a casat parțial hotărârea din 03 august 2021 a Judecătoriei Bălți, sediul Central, în partea admiterii acțiunii reconvenționale și în această parte s-a pronunțat o hotărâre nouă, prin care s-a respins acțiunea reconvențională și s-a menținut hotărârea din 03 august 2021 a Judecătoriei Bălți, sediul Central în partea respingerii cererii de chemare în judecată depusă de SRL „Universal Farm” împotriva SA „Floarea Soarelui” cu privire la încasarea prejudiciului în rezultatul neexecutării contractului și compensarea cheltuielilor de judecată.

Pentru a decide astfel instanța de apel a reținut că, SA „Floarea Soarelui”, în

procesul executării obligației stipulate în contractul din speță, nu a dat dovadă de acea precauție, diligență care i se poate pretinde în virtutea naturii obligației și a condițiilor circuitului civil. Deci, SA „Floarea Soarelui” nu a exteriorizat și realizat voința de a executa condițiile contractuale prin preluarea producției agricole de la vânzătorul SRL „Universal Farm”. Or, conform pct. 1.5 din contract, transportul de la depozit urma a fi asigurat de către SA „Floarea Soarelui”, însă aceasta nu a prezentat nicio probă în sensul confirmării intenției de a prelua producția agricolă.

S-a menționat că, SA „Floarea Soarelui” nu a făcut dovada executării obligației sale de a se prezenta la depozitul vânzătorului în vederea ridicării mărfii până la 30 septembrie 2020, ora 24:00 sau a refuzului SRL „Universal Farm” de a elibera producția agricolă respectivă, fie chiar din alte surse decât cele înstrăinate altui cumpărător. Or, în obligația contractuală a SA „Floarea Soarelui” revenea sarcina preluării, a transportării și a achitării producției, dar nu și analiza situației dacă există sau nu, producția respectivă la depozitul SRL „Universal Farm”.

Prin urmare, instanța de apel a conchis că nici SRL „Universal Farm”, dar nici SA „Floarea Soarelui” nu au prezentat probe pertinente, concludente și admisibile ce ar dovedi circumstanțele descrise în acțiunile formulate, respective nu au onorat sarcina probațiunii prevăzută de art. 118 alin. (1) din Codul de procedură civilă.

La 18 mai 2022, prin intermediul oficiului poștal, SA „Floarea Soarelui”, a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe.

În motivarea recursului recurenta a reiterat motivele indicate în cererea reconvențională și a invocat că instanța de apel nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată, interpretând eronat legea și dând o apreciere arbitrară probelor administrate.

A mai menționat că, în cererea de chemare în judecată intimată a recunoscut faptul că producția agricolă a fost comercializată către un terț, la un preț mai redus de 7 900 lei/tonă, până la scadența contractului nr. 112 din 23 septembrie 2020, respectiv consideră că aceste circumstanțe nu mai necesită a fi probate suplimentar, or, acestea nu numai că nu au fost negate de intimată, dar chiar au fost confirmate.

La 06 iunie 2022, prin intermediul oficiului poștal, SRL „Universal Farm”, a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel în partea respingerii cererii de chemare în judecată depusă de SRL „Universal Farm” împotriva SA „Floarea Soarelui”, casarea hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea inițială să fie admisă.

În motivarea recursului recurenta a indicat că, în raportul juridic format în baza contractului de vânzare-cumpărare nr. 112 din 23 septembrie 2020, SRL „Universal Farm” a acționat cu bună credință și a notificat în prealabil cumpărătorul SA „Floarea Soarelui” despre expirarea termenului de livrare a mărfii, fapt care demonstrează executarea corespunzătoare a obligațiilor asumate.

A menționat că, SA „Floarea Soarelui” nu a asigurat transportul în vederea ridicării mărfii de la locul și în termenul stabilit, precum și nici nu a dat vreun răspuns la notificarea nr. 1 din 25 septembrie 2020.

Consideră că, SA „Floarea Soarelui”, în procesul executării obligației contractului menționat, nu a dat dovadă de diligență, iar inacțiunile acesteia se califică

ca o neexecutare a obligației contractuale.

Recurenta a mai susținut că, SA „Floarea Soarelui” nu a făcut dovada executării obligației sale de prezentare la depozitul vânzătorului în vederea ridicării mărfii până la 30 septembrie 2020, ora 24:00 și nici dovada refuzului SRL „Universal Farm” de a elibera producția agricolă respectivă.

A precizat că, în factura fiscală nr. LB1171441 din 30 septembrie 2020 nu este indicată ora, respectiv SRL „Universal Farm” a putut să emită la ora 24:00.

Mai mult, marfa contractată spre vânzare-cumpărare poartă un caracter generic, fără a avea semne distincte de individualizare, fapt care ar fi permis SRL „Universal Farm” să predea o cantitate similară de floarea soarelui către SA „Floarea Soarelui”, în cazul în care ultima ar fi dat curs obligațiilor contractuale.

Prin notificarea din 20 iunie 2022 Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa participanților la proces copia recursurilor, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței (f. d. 152).

Prin referința depusă la 13 iulie 2022, SA „Floarea Soarelui” a solicitat declararea recursului ca fiind inadmisibil.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Din materialele dosarului rezultă că, Curtea de Apel Bălți a expediat în adresa participanților la proces, prin poșta electronică, copia deciziei contestate la 10 martie 2022, fapt confirmat prin extrasele poștei electronice al instanței de apel. (f.d. 119-122)

Totodată, se reține că prin dispoziția nr. 5 din 02 martie 2022 a Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova, pe perioada stării de urgență declarată prin Hotărârea Parlamentului nr. 41 din 24 februarie 2022, au fost stabilite măsuri specifice în domeniul justiției, fiind suspendată de drept examinarea de către instanțele de judecată a cauzelor civile, cu excepțiile prevăzute la pct. 5.1.1 din dispoziție. Termenele de exercitare a căilor de atac în cauzele civile care se suspendă de drept, aflate în curs la data intrării în vigoare a prezentei dispoziții, se întrerup, urmând a curge noi termene, de aceeași durată, de la data încetării stării de urgență.

Ulterior, prin dispoziția nr. 13 din 31 martie 2022 a Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova, au fost excluse măsurile specifice în domeniul justiției, începând cu data de 04 aprilie 2022, judecarea cauzelor civile fiind reluată din oficiu.

Astfel, recursurile declarate la 18 mai 2022 și 06 iunie 2022 sunt în termen.

Examinând temeiurile recursurilor în raport cu materialele cauzei civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursurile sunt inadmisibile din următoarele motive.

În conformitate cu art. 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4).

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursurile declarate de SA „Floarea Soarelui” și SRL „Universal Farm”, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Prin urmare, argumentele invocate în recursuri nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat asupra deciziilor instanțelor de apel are caracter nedevalidativ și controlul judiciar se circumscrie doar asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se în exclusivitate doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează și faptul că, procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție relevă că, conform jurisprudenței CEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Rebai și alții contra Franței, 25 februarie 1995), pe când în recursurile declarate de SA „Floarea Soarelui” și SRL „Universal Farm”, asemenea aspecte nu se regăsesc.

Astfel, din considerentele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursurile declarate de SA „Floarea Soarelui” și SRL „Universal Farm”, ca inadmisibile.

În conformitate cu art. 431 alin. (2), 433 lit. a) și 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursurile declarate de Societatea pe Acțiuni „Floarea Soarelui” și Societatea cu Răspundere Limitată „Universal Farm” se consideră inadmisibile.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Maria Ghervas

judecătorii

Victor Burduh

Mariana Pitic